

Barraquisme a Arenys

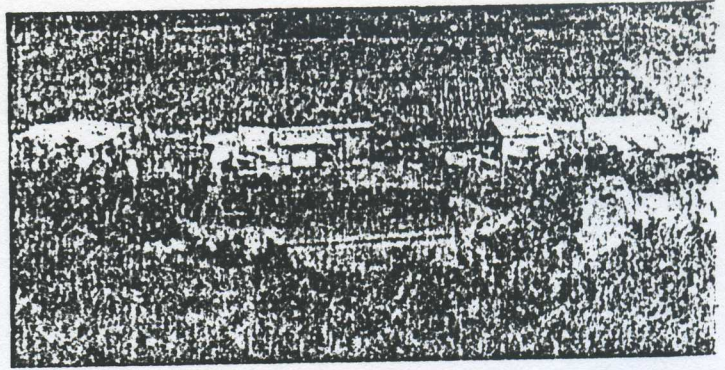
Núm. 260, maig 68

per Miquel Rubirola i Torrent

Provaré de presentar amb tota objectivitat un petit però virulent focus de barraquisme a la nostra vila. Es tracta de nou barraques situades a l'anomenada Riera de Caldetes, però dintre del terme municipal d'Arenys. No inflaré ni disminuiré els fets. He visitat el lloc, he parlat amb els estadants de les barraques, he vist com viuen. Vinc aquí, a aquestes pàgines que ven a les mans de tots els arenencs, a exposar els resultats de la meua comunicació amb els protagonistes. Si entre tots trobéssim una solució —o un començ de solució—, em creuria pagat del meu petit esforç.

Primer les condicions materials de les barraques mateixes. Estan construïdes amb alguns taulons, amb fusta prima de caixons, amb canyes o amb lona pintada amb un aïllant negre, però ara podrida per les pluges. El sostre és de planxes d'uralita, amb pedres al damunt per a fixar-les contra el vent. Tres barraques són d'obra, de parets de maons i ciment. Cap d'elles no compta ni amb aigua ni amb llum elèctrica. Van a buscar l'aigua a cosa d'uns tres-cents metres, amb cubells. Disposen de llum de butà —donació que reberen farà cosa d'un any—. Cap barraca no compta amb comuna. Per arribar a les barraques de nits s'ha de fer a les fosques ja que no hi ha il·luminació de cap mena. Fins aquí he presentat les barraques per fora.

Entrem dins. La majoria tenen una sola habitació, d'altres el que amb optimisme en diríem cuina-menjador i dormitori. Donaré una idea del problema de l'espai. En una barraca hi viuen deu persones, els pares i els seus vuit fills. Dormen tots a la mateixa habitació: els fills més petits i els pares, un noi de setze anys i un altre de vint-i-tres; una noia de divuit anys i una de vint-i-dos. Aquest és el cas límit. El cas «normal» és el que presentem a la fotografia: al llit assenyalat amb el número 1 hi dorm una nena de catorze anys; al llit que porta el número 2 dos nens de tretze i d'onze anys; en el llit numerat amb el 3 hi dormen els pares. En



totes les barraques la promiscuïtat és absoluta i impossible d'evitar. Adults casats, noies i nois en edat ells mateixos de casar-se, i menuts davant dels quals pares, nois i noies es vesteixen i es depullen. Crec que no calen més comentaris ni tampoc més insistència. He dit que em limitaria a presentar fets. Aquesta és la vida normal en comú.

Ara suposarem que plou, que venteja. L'aigua entra per totes les esclotxes, les goteres cauen damunt els llits, el menjar, la roba. Però pensem que les barraques, com he dit, estan situades en una riera. El perill d'un aiguat, i per tant d'una rierada, és evident. A aquestes circumstàncies hi afegim la foscor, tindrem el quadre real d'una nit de tempesta. Aleshores tota la població de les barraques es passa la nit espiant la crecuda de les aigües, per si a sota la pluja, una fugida en massa cap a la muntanya veïna. Cal portar les criatures a coll, transportar els estris essencials, el menjar. Quan la maltempada passa, en fer-se de dia, cal tornar a posar-ho tot dins les barraques, repassar les gàvies per veure si gallines o els conills s'han ofegats. I, després d'una d'aquestes nits, els homes s'encaminen al treball, com si haguessin tingut un reparador.

CINE - FOTO BERTRAN

c/. Església, 3 - Rblo. Bisbe Pol, 43 - Tels. 612 - 800 - ARENYS DE MAR

Articles de Cine i Foto, Estudi i Reportatges

Fotocòpies a l'acte

¿Quin és l'origen dels ocupants d'aquestes barraques? Gairebé tots provenen de petits pobles de Múrcia o de la província de Sevilla. ¿Per què van deixar la seva terra i van venir-se'n cap aquí? A l'un el van fer fora de la casa on vivia i, indemnitzat amb tres mil pessetes, va decidir de venir a Catalunya on, li havien dit, hi havia feina per a tothom. Al poble era barber ocasional i també ocasional treballador al camp. Aquí és manobra. Un altre era jornaler temporer, passava misèria i va decidir emigrar. En general van venir a Catalunya atrets per la fama d'una vida millor i per majors possibilitats de treball. Però formen part de les darreres onades —de les relativament darreres—, i la majoria fa deu, vuit anys que són aquí.

¿De què viuen? Del propi treball. Seria inútil assossegat la nostra consciència suposant-los una mena de rebuig o d'inadaptats. El barber de què he parlat, fa vuit anys que treballa de manobra, a la mateixa empresa. Un altre també fa de manobra en una constructora d'Arenys i d'això fa anys. És ben considerat pel seu empresari del qual diu que alguna vegada rep préstecs sense interès i a tornar quan puguis. Cobra el sou legal, i els punts corresponents. En general diguem que són obrers no qualificats, però estables, bons treballadors. La muller d'un d'ells porta vint-i-vuit anys a Catalunya, parla correctament el català i es considera integrada. He dit integrada, no satisfeta, naturalment.

¿Com van anar a parar a les barraques? S'hi van encabir provisionalment. Els uns van haver de deixar, l'estiu, el pis d'arrendament mòdic que ocupaven, ja que el tenien per temporada. D'altres van anar a les barraques per traspàs dels que, més sortosos, les deixaven. Però en les condicions d'aquest viure és més fàcil d'entrar en una barraca que sortir-ne. Amb sous baixos —els més baixos del país—, carregats la majoria de fills, han tancat ells mateixos el cercle, la pressió en què viuen. L'única esperança són aquests mateixos fills que els enfonsen. Però quan són grans. Aleshores, per uns anys, almenys, abans no es casen, els nois i les noies ajuden als pares, però l'ajut no és mai gaire important. Tots ells estarien disposats a sacrificar els punts —unes mil pessetes—, per a pagar un lloguer, però no troben res a aquest preu.

¿Què mengen? Cal avançar que els menuts tenen un bon aspecte. De fet són els aviciats de les barraques i per a ells es guarda —quan n'hi ha—, la carn, i sempre la llet. També van a estudi. Els grans mengen calderades. He vist i olorat el magre perfum de les que preparaven el vespre que els vaig visitar: una olla de cigrons per a tota la família en una barraca i una altra olla de lleties en una altra. Això és general. Els homes s'emporten el «dinar» que mengen fred a l'obra. Els grans solen tenir trastorns d'estómac, especialment dolorosos a la tardor i a la primavera. No costa gaire d'endevinar doncs l'úlcer d'estómac. Sovint han de ser donats de baixa al treball amb la consegüent rebaixa del sou.



Núm 260, vaig 68

¿Reben ajut, aquests homes i dones? Poc. Dues famílies tenen el pa i la llet pagats, de donants. Ja he dit que reberen el llum de butà també d'una donació. Han rebut algunes mantes i una estufa de petroli. Tenen poques visites. Un recader d'Arenys els va a veure i s'emporta la mainada en el camió. Però en general es troben sols. Se'n dolen i malgrat els seus sentiments cristians —les barraques són plenes d'imatges i de signes religiosos—, alguna vegada es desesperen. No és estrany.

¿Existeix alguna solució? Jo diria que és difícil. Viuen a tocar de Caldetes, però les autoritats de Caldetes diuen amb raó que no és un problema seu. D'altra part tenen la desgràcia de ser un **petit problema**. Nou barraques no crea ni un greu problema col·lectiu de mala consciència, ni, cosa pitjor per a ells, el sentiment inconfortable de por davant un nucli de possibles revoltats. Són bona gent i són pocs. Ells, tots sols, no poden trencar el cercle que els crea el sou baix, l'excés de mainada i la impossibilitat de millorar d'ofici. Quedaria una acció de conjunt del nostre poble, d'Arenys de Mar. ¿Seria possible d'interessar el nostre Ajuntament perquè els donés la mà? De fet el problema ens afecta a tots, malgrat que el tenim «lluy», a la riera de Caldetes. Però caldria: a) intentar el trasllat en massa de la població de les barraques a pisos de lloguer baix; b) la destrucció total de la zona de barraques. Si es deixen buides, no falla, aviat es tornaran a omplir. I qui sap, potser de gent menys bona, menys pacient que la que ara ocupa les barraques. Apunto aquestes suggerències sense dir que siguin possibles. Ja he anunciat que no inflaria els fets, menys encara em permetria de donar —o de fer veure que dono—, solucions. Honradament he dit el que m'ha semblat just. Potser ara, que coneixem el problema, entre tots hi trobarem una solució. El que sí recordo a tots és que a Arenys tenim un petit però virulent problema de barraqisme. No tanquem els ulls. I si algú no em creu, que ho vagi a veure.

Mobles Missé

Tota classe d'estils

Rbla. Bisbe Pol, 61 (enfrent Pl. Mercat) ARENYS DE MAR